

יום ג', כ"ו באלול תשס"ו (19 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הגדוד הראשון ליהודה [סיום המאמר מאתמול]...

גדוד 40 של קלעי המלך **הוקם בארץ-ישראל** במחצית הראשונה של שנת 1918, לאחר שדרום הארץ נכבש על-ידי הבריטים. את הרעיון לגייס את בני הארץ העלה לראשונה הגנרל הבריטי **היל**. דבריו מצאו הד בליבותיהם של רבים, בעיקר מקרב חוגי הפועלים, בוגרי גימנסיה "הרצליה" ובמידה חלקית גם בציבור האיכרים. **במשך כמה חודשים התנהל בארץ ויכוח סוער, האם יש להתגייס לצבא הבריטי**. המצדדים העלו נימוקים לאומיים ומוסריים, בעוד השוללים טענו כי הגיוס בדרום, עלול לסכן את חיי היהודים בצפון הארץ, שהיה בשלטון התורכים. כן נשלל הרעיון מטעמים פציפיסטיים ומרצון "לשמור על הקיים" מבלי לסכנו בשירות בצבא.

ידם של המצדדים בגיוס היתה על העליונה. בין המתנדבים לגדוד היו כמה מראשי היישוב וההגנה לימים, כמו ברל **כצנלסון**, אליהו **גולומב**, דב **הוז**, לוי **אשכול**, יעקב **דורי**, משה **סמילנסקי** ועוד. 700 מתנדבים ראשונים נשלחו למצרים ביולי 1918 ואליהם הצטרפו שבויים יהודים מהצבא התורכי וכן קבוצה נוספת של מתנדבים שהגיעו מה**גליל**, לאחר כיבושו על-ידי הבריטים. מפקד הגדוד היה אליעזר **מרגולין**, בן המושבה רחובות שירד לאוסטרליה ושירת בצבאה של מדינה זו בחזית מערב אירופה במלחמת העולם הראשונה. גדוד 40 לא הספיק ליטול חלק בקרבות. חייליו עסקו בשמירה על שבויים ועל מתקנים, **דבר שגרם להם לתסכול רב**. נחמה פורתא מצאו חיילי הגדודים העבריים, ובעיקר חיילי גדוד 40, הארץ-ישראלי, בעובדה שאחרי המלחמה הם היוו חלק חשוב מחיל-המצב הבריטי בארץ.

ז'בוטינסקי אף ראה בכך שלב ראשון בהקמת הצבא היהודי הארץ-ישראלי. במהלך שנת 1919 הלכו הגדודים העבריים והצטמצמו. הדבר נבע מכמה סיבות: היערכות בריטית חדשה לאחר תום המלחמה, רצונם של חלק מהחיילים, בעיקר מאנגליה ומאמריקה, לשוב לארצותיהם, חיכוכים בין החיילים ומפקדיהם בנושאי משמעת וייחוד לאומי, וכן רצון הפיקוד הבריטי הבכיר של חיל הכיבוש בארץ-ישראל לצמצם את מצבת הגדודים ואת ערך התרומה הצבאית היהודית. **בתחילת שנת 1919** שירתו בשלושת הגדודים בארץ כ-5,500 חיילים, מתוך כעשרת אלפים שהתנדבו (השאר לא הגיעו לארץ-ישראל). באמצע 1919 ירד המספר ל-4,000 (בשני הגדודים) ובתחילת 1920 חל צמצום נוסף ונותר רק גדוד אחד ובו 1,030 חיילים. בתקופת השיא היוו שלושת הגדודים כ-15-20 אחוז מחיל-המצב הבריטי בארץ-ישראל. בסוף שנת 1919, בעקבות שחרורים וארגון מחדש של היחידות העבריות, רוכזו כל החיילים שנותרו, רובם מהגדוד הארץ-ישראלי, בגדוד שנשא את השם "**הגדוד הראשון ליהודה**" (First Judeans). לגדוד אף אושר סמל מיוחד - מנורה בת 7 קנים והכתובת "קדימה". דומה היה שהחלה תקופה חדשה בקורות ההתנדבות היהודית, אך לאמיתו של דבר, נמצא הגדוד בתהליך ממושך ואיטי של פירוק, מה גם שהבריטים עשו ככל יכולתם להצר את צעדיו. בקיץ 1920 פורק הגדוד רשמית, אם כי נותרו בו 30 מתנדבים שהתחייבו לשרת עד סוף מרס 1921. הם המשיכו בשירות אף לאחר מכן, וקבוצת חיילים זו היא שחשה לתל-אביב ב-1 במאי 1921, בעת מאורעות תרפ"א (1921) וסייעה בהגנתה. המג"ד, אליעזר מרגולין, הגיע לתל-אביב בעקבות אנשיו והצטרף אף הוא למגינים. מעשה זה של אחרוני החיילים ומפקדם שימש עילה לבריטים לחסל סופית את הגדודים העבריים.

[http://www.hagana.co.il/Info/hi_show.aspx?Id=47281]

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל